

หน้า
8

การเป็นผู้นำชุมชน
และผู้ตาม
ตามระบบประชาธิปไตย

การคัดเลือกผู้นำชุมชน

ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการต่าง ๆ ภายในกลุ่ม เป็นผู้ที่สามารถประสานให้บุคคล ทั้งหลายรวมตัวกัน หรือกระทำการร่วมกัน เป็นผู้ที่สามารถทำให้บุคคลอื่นคล้อยตามได้

ผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลในชุมชนที่มีศักยภาพในการประสานความร่วมมือระหว่างคนในชุมชน เป็นที่เคารพ หับถือของคนในชุมชน อาจเป็นผู้นำตามธรรมชาติ หรือเป็นผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ มีตำแหน่ง หน้าที่ มีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน

คุณสมบัติของผู้นำ

1. บุคลิกภาพดี
2. มีความกล้าหาญ
3. จลาค และมีไหวพริบ
4. เสียสละ
5. มีทัศนคติเชิงบวก
6. สุขุมรอบคอบ
7. มีความเด็ดขาด
8. มีวิสัยทัศน์
9. มีเป้าหมายชัดเจน
10. มีความอดทน
11. มีความกระตือรือร้น
12. มีความคิดสร้างสรรค์
13. มีคุณธรรม จริยธรรม
14. มีความยุติธรรม
15. มีความรอบรู้
16. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
17. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
18. มีความมุ่งมั่น และรับผิดชอบ
19. เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
20. มีความเข้าใจในจิตวิทยาการบริหาร

การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน

1. จัดฝึกอบรมหลักสูตรที่จำเป็นสำหรับผู้นำ เช่น การพัฒนาบุคลิกภาพ การพูดต่อหน้าประชุมชน การพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสาร
2. เปิดโอกาสให้ผู้นำเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติเพื่อให้ผู้นำได้เรียนรู้ประสบการณ์และรู้จักการเข้าสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้นำได้พูดหรือเสนอความคิดเห็นบ่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ
4. เปิดโอกาสให้ผู้นำได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยฝึกทักษะ หรือเสริมความรู้เฉพาะด้าน และความรู้รอบตัวด้านต่าง ๆ เช่น ให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาในหัวข้อที่เหมาะสมและ เป็นประโยชน์ที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น
5. ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนศึกษาแบบอย่างที่ดีของผู้นำชุมชนรุ่นพี่ เพื่อนำมาใช้กับตนเองอย่างเหมาะสม

หน้าที่และบทบาทของผู้นำชุมชน

หน้าที่ของผู้นำชุมชน

1. บริหารงาน และประสานงานกับกรรมการชุมชน รวมถึงประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในชุมชน
3. เป็นตัวแทนของชุมชนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอก
4. พัฒนาสมาชิกของชุมชนให้มีภาวะผู้นำ และมีความพร้อมในการรับแนวนโยบายการ พัฒนาชุมชน
5. เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ และชี้แนะแนวทางการดำเนินงานแก่สมาชิกในชุมชน
6. ร่วมกับสมาชิกในการกำหนดเป้าหมายของชุมชน
7. สร้างพลัง บำรุงขวัญกำลังใจ และกระตุ้นให้สมาชิกทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน
8. รับผิดชอบต่อการกระทำของชุมชน

บทบาทของผู้นำชุมชน

1. ด้านการบริหารจัดการชุมชน
2. ด้านการพัฒนาคน
3. ด้านศาสนา
4. ด้านเศรษฐกิจ
5. ด้านการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน
6. ด้านสุขภาพอนามัย
7. ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวอย่าง

ผู้นำชุมชน

นางอำพร ตาใต้

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น ประจำปี 2554 อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

คณะกรรมการชุมชน

1. สรรหาผู้นำตามธรรมชาติในชุมชน ไม่ต่ำกว่า 5 คน แล้วเชิญเข้าร่วมประชุมกับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือสมาชิก อบต.
2. ชี้แจงหลักการและเหตุผลในการดำเนินงานและความจำเป็นที่ต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ชุมชน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการชุมชน
3. สอบถามความสมัครใจในการดำเนินงาน และร่วมกันคัดเลือกประธาน รองประธานพร้อมทั้งแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
4. ประกาศรายชื่อคณะกรรมการ พร้อมทั้งหน้าที่รับผิดชอบในที่สาธารณะให้ทราบกันอย่างเปิดเผย

ความหมายและแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้ตาม

ผู้ตาม หมายถึง ผู้ที่มีความรับผิดชอบที่จะต้องทำ ซึ่งรับคำสั่งจากผู้นำหรือผู้บังคับบัญชามาปฏิบัติ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้ตามที่ดีจะต้องสามารถบริหารจัดการตนเองให้ดี เพื่อจะได้สามารถทำหน้าที่ของตนให้สำเร็จ โดยจะต้องทำงานอย่างสุดความสามารถของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

การพัฒนาตนเองของผู้ตาม ผู้ตามจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ

การพัฒนาตนเองของผู้ตาม มีดังนี้

1. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้ตามที่ดีไม่ควรเป็นคนที่อยู่เฉย จะต้องพิจารณาดูว่าความรู้หรือทักษะใดเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อหน้าที่ของตน เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในสิ่งเหล่านั้น
2. เป็นผู้มีนิสัยเชิงรุก หมายถึง การเป็นผู้ที่ไม่รอให้งานมาถึงตรงหน้าจึงจะเริ่มลงมือปฏิบัติ ควรจะเริ่มลงมือทำเมื่อมีโอกาสและจังหวะ
3. ปฏิบัติหน้าที่จากจิตใจ กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ที่รักงานในหน้าที่ของตนเอง ซึ่งการรักงาน และปฏิบัติงานจากใจ จะช่วยให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ
4. ลำดับขั้นของการทำงาน ผู้ตามอาจได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหลาย ๆ สิ่งพร้อมกันจนบางครั้งเกิดความสับสน จึงควรตั้งสติ และเรียงลำดับของงาน แล้วเริ่มลงมือทำสิ่งแรกก่อน
5. ทำงานเป็นทีม มีความเข้าใจเพื่อนร่วมงาน เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ควรกระทำตนเป็นผู้ที่รู้จักเอาใจใส่ ความรู้สึกของผู้อื่นด้วย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งขึ้น